

Kymenlaakson liikennestrategian päivitys

5335/00.04.01/2023

Tekninen lautakunta 20.09.2023 § 174

Valmistelija: kaavoitusinsinööri Olli Ruokonen, puh. 020 615 9235, olli.ruokonen(at)kouvola.fi

Tausta

Kymenlaakson liitto pyytää Kouvolan kaupungilta kommentteja Kymenlaakson liikennestrategian 2035 ehdotuksesta. Kommentit annetaan teknisessä lautakunnassa valmisteltuna lausuntona.

Kymenlaakson liitto yhdessä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa käynnisti Kymenlaakson liikennestrategian päivitystyön alkuvuodesta 2023. Työssä vuonna 2015 valmistunut strategia päivitetään vastaamaan nykyisiä tarpeita ja muuttunutta toimintaympäristöä. Muutoksia liikenteen toimintaympäristöön ovat aiheuttaneet mm. koronapandemia, etätyön yleistyminen, Venäjän aloittama hyökkäyssota ja sen myötä tyrehtynyt Venäjän-suunnan henkilö- ja tavaraliikenne.

Kymenlaakson liikennestrategia pyrkii edistämään maakunnan sisäisiä ja ulkoisia yhteyksiä, tiivistämään kuntien ja muiden toimijoiden jatkuvaa yhteistyötä, tehostamaan elinkeinoelämän toimintakykyä ja -varmuutta sekä parantamaan asukkaiden kestäväää ja turvallista arkiliikkumista. Liikennestrategian visio ”*Aktiivisesti välittävä ja uudistava Kymenlaakso*” ulottuu vuoteen 2035 ja se pohjautuu maakuntaohjelman visioon ”*Kymenlaakso – Suomen välittävin maakunta!*”.

Sidosryhmäyhteistyö on tehty osana Kymenlaakson jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä, jonka jatkuvan liikennejärjestelmätyön seuturyhmät ovat toimineet työn ohjausryhmänä ja osallistuneet strategian valmisteluun ja kommentointiin työn eri vaiheissa.

Liikennestrategia on kuvattu digiraporttina. Linkki strategian ehdotukseen:

<https://storymaps.arcgis.com/collections/8beb25caea48477199818a1ff60e886f?item=1>

Kommentteja liikennestrategian ehdotuksesta on pyydetty kyselylomakkeella. Kysymyksiä ovat; *Tukevatko visio ja tavoitteet Kymenlaakson liikennejärjestelmän kehittämistä edustamasi kunnan näkökulmasta? Ovatko strategiaehtotuksessa esitetyt toimenpiteet ja infrakohteet linjassa asetettujen tavoitteiden kanssa?* Lisäksi on mahdollisuus antaa yleisiä kommentteja liikennestrategiatyöhön liittyen.

Lausunto:

Strategian tavoitteet ja visio on päivitetty vastaamaan nykypäivän liikennejärjestelmää koskevia megatrendejä ja muuttunutta toimintaympäristöä. Pää tavoitteet ovat ihmisistä, ympäristöstä ja elinvoimasta välittäminen. Liikennestrategian läpileikkaavia teemoja ovat rohkeus ja kokeilukulttuuri, sopeutuminen ja varautuminen, data ja teknologiat sekä tehokkuus ja kestävät hankinnat. Kouvolan kaupunki näkee tavoitteet hyvänä lähtökohtana strategialle. Sanallisesti kuvatut toimenpiteet ovat paikoin yleistasoisia. Konkreettisimmillaan strategia on infrakohteiden luettelossa.

Strategian infrakohteissa on lueteltu Kouvolan liikenteen edunvalvonnan kärkikohteet, joita kaupunki on nostanut esille myös valtion väyläverkon investointiohjelmien lausunnoissa. Maanteiden kärkikohteet ovat Vt15 Kotka-Kouvola, Vt6 parantaminen Kouvolan kohdalla ja Vt12 Kouvola-Lahti. Em. kohteisiin panostamalla vastataan erityisesti ihmisten liikkumiseen ja elinvoiman kehittämiseen. Valtatiehankkeissa ympäristövastuunäkökulmat konkretisoituvat tiesuunnitelmien sisällä niitä tehdessä. Esitetyt toimenpiteet ja infrakohteet ovat pääosin linjassa asetettujen tavoitteiden kanssa.

Kouvola RRT tunnistetaan Kymenlaakson liikennestrategiassa Hamina-Kotkan kanssa Kymenlaakson elinkeinoelämän, alueen kilpailukyvyyn ja yritysten toimintaedellytysten kannalta merkittävänä ja edelleen kehitettävänä kohteena. Nykyisiä terminaaleja ja niiden kapasiteettia sekä kulkuyhteyksiä tulee kehittää kaikki liikennemuodot huomioiden. Tiedolla johtamisen teemaan esitetään lisättäväksi toimenpiteenä kuivasatamakonseptin ja aikataulutetun rautatierahitjärjestelmän edistäminen. Toimenpiteen toteuttaminen edellyttää aktiivista vuorovaikutusta ja edunvalvontaa valtakunnan tasolla, joten se sopisi osaksi maakunnallista liikennestrategiaa.

Sotilaallisen liikkuvuuden merkitys ja sen kehittämisen mahdollisuudet Suomen ja Euroopan turvallisuudelle sekä huoltovarmuudelle tulee huomioida osana liikennejärjestelmän strategista kehittämistä. Rail Baltican tulevaisuuden selvitys- ja kehittämistarpeisiin varautumisessa tulee varautua selvittämään myös Kouvola-Kotka-Tallinna junalauttayhteysvälin kehittämismahdollisuudet niin logistiikan, kuin huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden tarpeisiin. Strategiassa esiin nostetut liikenneinfrahankkeet niin maantie- kuin ratayhteyksien osalta tukevat elinkeinoelämän ja tavaraliikenteen kehittämisen tarpeita.

Kymenlaakson liikennestrategiassa nostetaan esille ratahankkeita, joista Kouvolan kannalta keskeisimpänä on Itärata. Itäradalla tarkoitetaan Helsingin-Porvoon-Kouvolan välistä uutta ratayhteyttä. Itäradan lisäksi strategiassa on nostettu esille Itäradalle vaihtoehtoisia itäistä rantarataa. Itäisellä rantaradalla tarkoitetaan Helsinki-Kotka-Luumäki välistä uutta ratayhteyttä.

Itäradan vaihtoehtojen esille tuontia on kommentoitu työryhmätyöskentelyssä ja rantaradan esittämistä strategiassa lähes

saman tasoisena itäradan kanssa on kyseenalaistettu. Työn aikaisessa kommentoinnissa on painotettu, että mikäli itäinen rantarata sisältyy strategiaan, tulee ratahankkeiden hallinnollinen tilanne ja tulevaisuus tuoda yksiselitteisesti esille.

Itärata-hankeyhtiö on aloittanut toimintansa syksyllä 2022 ja sen tehtävänä on edistää radan suunnittelua rakentamisvalmiuteen asti. Vuonna 2023 Itärata on esisuunnitteluvaiheessa. Uusi rata suunnitellaan siten, että se on mahdollista toteuttaa vuoteen 2040 mennessä. Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa 20.6.2023 todetaan, että Itäradan hankeyhtiön toiminta jatkuu. Itärataa voidaan verrata Väyläviraston suunnitteluohjelman sisältämään jo hyväksytyyn hankesuunnittelukohteeseen, josta ei vielä ole rakentamispäätöstä. Itäradan osalta mm. ympäristövaikutusten arviointi, yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma on jo päätetty toteuttaa ja niille on jo rahoitus olemassa. Itäistä rantarataa ei edistetä valtion taholta, eikä sitä mainita vuoden 2023 hallitusohjelmassa. Näiltä osin Kymenlaakson ratalinjausten ohjeelliset linjausvaihtoehdot eroavat merkittävästi toisistaan. Em. syistä strategiassa on syytä tuoda selkeästi esille esiteltyjen ratalinjausten välinen priorisointi.

Vuoden 2023 aikana käynnistetty liikennestrategiatyö on esitetty toimintaympäristön muutoksista johtuvana strategian päivityksenä. Päivitys on pitänyt sisällään paljon muutoksia ja lisäyksiä alkuperäiseen strategiaan. Liikennestrategian raportoinnin formaatti on muuttunut kokonaisuudessaan. Lukijalta vaaditaan seikkaperäistä perehtymistä, jotta alkuperäisen strategian ja päivitetyn strategian erot hahmottuvat. Raportin lausuntopyynnössä olisi ollut hyvä esittää tiivistetysti alkuperäisen ja päivitetyn strategian erot. Edellisessä strategiassa käytännön infrahankkeiden edistäminen oli esitetty selkeämmin. Tässä strategian päivitystyössä tehdyt keskeiset muutokset on tuotava ilmi selkeästi.

Alkuperäinen vuonna 2015 valmistunut liikennestrategia lähetettiin maakuntahallinnon käsittelyn jälkeen alueen kuntiin hyväksyttäväksi yhdessä strategian toteuttamista koskevan aiesopimuksen kanssa. Strategian päivityksen laatimisen aikaisena kommentointina on esitetty, että strategian muutosten takia se on syytä käsitellä uudelleen vaikutusalueen kunnissa. Kouvolan kaupunki toistaa näkemyksensä, että vastaava hyväksymiskäsittely on tarpeen strategian päivityksen yhteydessä.

Keväällä 2023 valmisteltiin yhtäaikaisesti sekä Kymenlaakson että Kaakkois-Suomen liikennestrategiaa. Prosessien limittäisyys vaikeutti työn aikana strategioiden eroavaisuuksien hahmottamista. Strategioiden hierarkkisuuuden vuoksi olisi ollut selkeämpää valmistella ensin laajempi koko Kaakkois-Suomea koskeva liikennestrategia, jonka linjausten pohjalta olisi tarkennettu työtä maakuntatasolle.

Digiraportti on karttaikkunoiden osalta havainnollistava tapa esittää liikennestrategia julkisilla verkkosivuilla. Kunnallishallinnon arkistointijärjestelmät eivät kuitenkaan mahdollista kokonaisten verkkosivujen arkistointia. Digiraportointi heikentää hieman tiedon nopeaa etsimistä. Verkkosivuilla esittävästä aineistosta on mahdollista tuottaa tulosteverzio pdf-muodossa. Toivomme kunnille toimitettavan arkistointia varten pdf-muotoisen tulosteen verkkosivuilla esitetystä digiraportista.

Lisätietoja: Tekninen johtaja Hannu Tylli, puh. 020 615 8570, hannu.tylli(at)kouvola.fi, liikenneinsinööri Antti Tamminen, puh. 020 615 4934, antti.tamminen(at)kouvola.fi, kaavoitusinsinööri Olli Ruukonen, puh. 020 615 9235, olli.ruukonen(at)kouvola.fi ja joukkoliikennepäällikkö Petri Vainikka puh. 020 615 6635, petri.vainikka(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää antaa edellä esittelytekstissä kuvatun lausunnon Kymenlaakson liikennestrategian 2035 ehdotuksesta.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Kaavoitusinsinööri Olli Ruukonen oli läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana klo 18.09 – 18.17.

Vs. kiinteistöpalvelujohtaja Heli Lotti poistui tämän asian käsittelyn aikana klo 18.09.
